एवंबंधस्वरूपंप्रदर्श्यतस्याज्ञानकार्यत्वेनज्ञानमात्रापनोद्यत्वमाह वज्रस्येति योयंचक्रेचरतिमौढ्यदशायांसएवसाधकदशायांवज्रस्यविवेकस्यभर्त्ताभवतिशास्त्रश्रवणेनगुर्वाद्यनुग्रहात् अतएवभुवनस्यगोप्ता विवेकवत्त्वादेवसर्वभूताभयदायीवृत्रस्यस्वरूपावरकस्याज्ञानस्यनिहंता सर्वत्रइंद्रवृत्रवज्रशब्दानामात्ममायाविवेकवाचित्वमाश्वमेधिकेस्पष्टीभविष्यति अनयैवदिशाकृत्स्नोवेदार्थोपिनिर्वोढव्यः नमुचेः नमुंचतीतिआवरणापगमेसत्यपिप्रतिबिंबभ्रमवदित्यज्ञानगतविक्षेपशक्तिर्नमुचिः तस्यापिनिहंता भूयश्चांतेविश्वमायानिवृत्तिरितिसत्यपिविद्ययाऽविद्योच्छेदेतद्विक्षेपशक्तेर्देहांतएवनाशश्रवणात् कृष्णेवि द्याविद्ये मायाकार्यत्वादुभेअपिकृष्णे यथोक्तंश्रीमद्भागवते विद्याविद्येममतनूवित्ध्युद्धवशरीरिणां मोक्षबंधकरीआद्येमाययामेविनिर्मितेइति वसनेवसनवदावरके वसानऊरीकृतवान् उभेअपिस्वरूपाद्बहि र्भूतेइत्यर्थः अतएवमहात्माव्यापकस्तेनत्रिविधपरिच्छेदशून्यत्वमुक्तं अस्यचिद्रूपत्वमाह सत्यानृतेसत्यंअबाधितंप्रत्यगात्मतत्त्वं अनृतंअहंकारादितदुभयंयोविविनक्तिपृथक्करोतियस्तस्मैनमइत्युत्तरेणसं बंधः स्थूलसूक्ष्मकारणाख्योपाधित्रयंनिरस्यस्वमहिमप्रतिष्ठोभवतीत्यर्थः एतेनदृश्यस्याहंकारादेःपृथक्करणेनदृक्मात्रमात्मतत्त्वमितिदर्शितं ३ ॥ ४८ ॥ अस्यैवंभूतस्यचिदात्मनःसमष्टिव्यष्टिपिंडांतःप्रवि

वज्रस्यभर्त्ताभुवनस्यगोप्तावृत्रस्यहंतानमुचेर्निहंता ॥ कृष्णेवसानोवसनेमहात्मासत्यानृतेयोविविनक्तिलोके ३ ॥ ४८ ॥ योवाजिनंगर्भमपांपुराणंवैश्वान रंवाहनमभ्युपैति ॥ नमोऽस्तुतस्मैजगदीश्वरायलोकत्रयेशायपुरंदराय ४ ॥ १४९ ॥ ततःसएनंपुरुषःप्राहप्रीतोऽस्मितेहमनेनस्तोत्रेणकिंतेप्रियंकरवाणी तिसतमुवाच॥५०॥ नागामेवशमीयुरितिसचैनंपुरुषःपुनरुवाचएतमश्वमपानेधमस्वेति ॥५१॥ ततोऽश्वस्यापानमधमत्ततोऽश्वाद्धम्यमानात्सर्वस्रोतोभ्यः पावकार्चिषःसधूमानिष्पेतुः ॥ १५२ ॥

ष्टत्वंदर्शयति यइति यःआत्मापूर्वोक्तःवैश्वानरंविराजंविश्वंवा वाहनंस्वारोहणस्थानंअभ्युपैतिअभितःउपैत्युपगच्छति तत्स्पृष्ट्वातदेवानुप्राविशदितिश्रुतेः उपाध्यात्मतांधत्तेइत्यर्थः आकस्मिकत्वंअभ्युपगं तव्याभ्युपगमयोर्वारयति पुराणमिति कार्यरूपेणक्षयिष्णुमपिकारणरूपेणसततंसंतमित्यर्थः अपांगर्भमिवगर्भंप्रतिबिंबभूतंनतुब्रह्मैकदेशभूतं तस्यासंगत्वात् अनंशत्वाच्च वाजिनंइंद्रियंवैवीर्यंवाजिनमितिश्रु तेश्चिदात्मनोजडशक्तिरूपं यएवंभूतोपिजीवत्वंमिथ्यैवप्रतिबिंबरूपेणापद्यतेतस्मैनमोस्तु जगदीश्वरायचतुर्दशभुवननियंत्रे लोकत्रयंजायतेत्वमसुषुप्तानितेषामीशाय एवंतत्त्वंपदवाच्यार्थरूपित्वमुक्तं तल्लक्ष्या र्थरूपित्वमाह पुरंदरायेति पुराणिव्यष्टिसमष्ट्यात्मकानित्रीणित्रीणिशरीराणिदारयतिविद्ययाऽविद्योच्छेदेनसमूलमुन्मूलयतीतितथा सर्वोपाधिशून्यचिन्मात्रायेत्यर्थः पुराणिदारयतीतिस्थितेवाचंयमपुरं दरौचेतिखशृमुमागमश्वनिपात्येते ४ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ एतमश्वमपानेधमस्वेतिवैराजमैश्वर्यंप्रदर्शयेत्यर्थः ॥ ५१ ॥ स्रोतोभ्यःशरीररंध्रेभ्यः ॥ ५२ ॥

Digitized by Google